

Biz Diye Bařlayan Hatıralar

– çitlembik · 05 Ocak 2026

Biz Diye Bařlayan Hatıralar

5 Ocak 2025

H. Çiğdem Deniz

Salman Rushdie'nin Floransa Büyücüsü kitabını okurken bir yerde durup uzun uzun düşündüm. Ekber'in kendine "biz" diye hitap edişi, yalnızca bir kudret gösterisi değil; "ben" olmanın o ürkütücü yalnızlığından duyulan bir panikti sanki. Tekil kalmak; reddedilebilir, kırılğan ve savunmasız olmak demektir. O yüzden dağları, nehirleri, halkını ve hatta düşmanlarının ruhlarını bile kendi "biz"inin içine katarak dokunulmaz bir kimlik kuruyordu. O satırlarda kendimi buldum. Ve düşündüm: Her "biz" korkudan mı doğar, yoksa bazı "biz"ler emekten mi?

Dün öğleden sonra telefonum çaldı. Arayan, Bigadiç ilçesine bağılı Bademli köyünden yakın ahbabımız Aykut abiydi. Köyler mahalle oldu olmasına ama ben yine de köylerin o ince ayarını bozmama telaşındayım. Ahbaplığımız dedelerimizden bu yana sürer. Dedelerimiz asker arkadaşımış; sonra bu bağı kadim bir dostluğa evrilmiş. Babalarımız devamını getirmiş, şimdi de bizler devraldık sanki bayrağı elden ele ulaştırmak ister gibi.

Annelerimiz bu dostluğun görünmeyen ama en güçlü taşıyıcılarıydı. Bugün sabah kahvaltısında, dün akşam için yaptığım bol susamlı simitlerden atıştırırken, gözlerim dolarak anlattım Engin'e bütün bunları. Kaçınıcı kez dinlediğini bilmiyorum; ama bazı hikâyeler vardır, anlatıldıkça eskimez.

Neyzen —şimdiki adıyla Bademli— köyünden doğum yapmak için gelinler, kızlar geldiğinde kapısını ardına kadar açan anacığım... Doğumdan sonra dünyanın en büyük lezzetiymiş gibi hissedilecek sıcak bir çorba yapıp götüren; kimse yokken ılık bir sütle cennetin kapılarını aralayan o kadın olmasa, yürür müydü bunca yıl bu dostluk? Sanmam.

Bizim kültürümüzde erkek çocuk beklentisi yüzünden nice kadın acılar, travmalar yaşadı. İşte o travmayı, farkında bile olmadan engelleyen annemdi. Ahbablarımızın damadı, eşine ve üç kızına aşkla bağlandı. O üç kız bugün kendi ayakları üzerinde duruyor; işleri, güçleri, çocukları var. Düşünüyorum da bu dostluk, öyle sağlam temellerle kurulmuş ki onca yıl sarsılmadan devam edebilmiş.

Aykut abinin düğününde ben daha çocuktum ama pek süslüydüm. Bir göz kalemiyle bir rujdan ibaret makyaj malzememle, gelin Ayşen'in o özel gününde azıcık makyajını ben yapmıştım. "Bir de ben kondu," demişti gülerek. Ben de yanağına hünerli ellerimle minicik bir nokta kondurmuştu. Şimdi dönüp bakınca içim ürperiyor. Sanki evcilik oynuyorduk. Ben çocukluğumla, o gelinliğiyle... İkimiz de yaşımızdan büyük rolleri deniyorduk belki.

Ayşen de bir çocuktuk aslında. Gelinlik içinde büyümek zorunda kalanlardan. O gün davullar çaldı, yemekler pişti, kimse buna yüksek sesle bir şey demedi. Bizim toprakların büyük acısı bu değil mi zaten? Çocukluğun sessizce gelinliğe emanet edilmesi. O an bunu bilmeden, yalnızca süslenmenin masum sevinciyle dokunmuştu yüzüne. Bugünse o anı hatırladıkça, içimde ağır bir farkındalık büyüyor.

Davullar susunca düğün bitti, yün yataklarda mis gibi uyuduk. Ertesi gün kaymaklı sütü içip ev ekmeğini büyük bir iştahla yerken mutluydum. O mutluluğun içinde saklı kalan şeyi şimdi daha iyi görüyorum. Bazı oyunlar oyun değildir; bazı süslenmeler erken büyümenin sessiz ilanıdır.

Şehir kıyafetlerinden kurtulup şalvar giyen, renkli ve çiçekli yemeni başına örten bendim. O gün "ben"dim belki; ama şimdi fark ediyorum ki o hatıra tek başına bana ait değil. İçinde annem var, Ayşen var, Aykut abi var, dedelerimiz var. Yani bir "biz".

Rushdie'nin kitabı bana şunu düşündürdü:

Bazı "biz"ler korkudan doğar, bazılarıysa emekten. Ekber'in "biz"i iktidarla kurduğu bir siperdi belki; ama bizim "biz"imiz çorbayla, açık kapıyla, paylaşılan ekmekle örülmüş. Ben olmanın yalnızlığına karşı değil; birlikte kalmayı seçtiğimiz için çoğuluz.

Ve galiba kendimi tam da bu yüzden bu satırların içinde buluyorum.